

TVORBA ŽÁKOVSKÝCH OTÁZEK V RÁMCI DIALOGICKÉHO VYUČOVÁNÍ

CREATION OF PUPILS' QUESTIONS IN THE CONTEXT OF DIALOGICAL TEACHING

Marie Pavelková

Klíčová slova: charakteristika žákovských otázek; dialogická výuka
Key words: characteristics of pupil questions; dialogical teaching

Tento text se zabývá žákovskými otázkami na začátku školní docházky a specificky se orientuje na otázky žáků v hodinách matematiky v kontextu dialogické výuky. Cílem předkládané studie je prohlédnout do obsahu vyučovací hodiny z pohledu žákovských otázek a pokusit se vytvořit typologii žákovských otázek ve výuce matematiky na prvním stupni základní školy.

Ukazuje se, že nebyly konceptuálně shrnuty teoretické poznatky o žákovské otázce ve výuce na prvním stupni základní školy. Výsledky předvýzkumu žákovských otázek ukázaly zásadní informaci o tom, že v závislosti na interakci a participaci žáka ve výuce a jeho otázkách je možné realizovat výzkum charakteristik žákovských otázek jen ve vyučovacích hodinách založených na dialogickém modelu výuky či takovém modelu, který zabezpečí žákovi zúčastněné konstruuující poznání a vytvoří prostor pro jeho řečový projev.

Bylo voleno nestrukturované pozorování pro realizaci výzkumu žákovských otázek v dialogickém vyučování v hodinách matematiky na prvním stupni základní školy. Toto pozorování jsme realizovali v 6 vyučovacích hodinách. Celkem bylo sledováno 56 dětí. Zaznamenali jsme 520 žákovských otázek. Získaná data byla prostřednictvím otevřeného kódování analyzována a vznikla originální typologie žákovských otázek v hodinách matematiky u dětí čtvrtých a pátých tříd. Výsledky se zaměřují na oblast žákovských otázek, které se vztahují k obsahu výuky. Byla vytvořena typologie, která prezentuje žákovské otázky, které odrážejí kritické myšlení žáků ve vztahu k řešeným učení úlohám, ve kterých se objevují izolované modely.

Abstract: The aim of this study is to create a typology of pupils' questions occurring in primary school mathematics. We identified the types of questions in teaching mathematics that can be based on the dialogical teaching model or on a model that ensures the students are involved in constructing knowledge and creating space for their speech in the classroom. The research was based

on unstructured observation of children in dialogic teaching in classes of mathematics. The data obtained in the form audio recordings and field notes were analyzed by open coding, and an authentic typology of pupils' questions in primary school mathematics classes was created. The results focus on the area of pupils' questions related to learning content. The typology created represents pupils' questions reflecting critical thinking of pupils related to learning tasks, including abstract isolated models.

Literatura/References:

- Havigerová, J. M. (2013). *Projevy dětské zvědavosti: získávání informací a kladení otázek od předškolního věku v kontextu intelektového nadání*. Praha: Grada.
- Chin, Ch. (2004). *Students' questions: fostering a culture of inquisitiveness culture of inquisitiveness in science classrooms*. *School Science Review*, 86, (314).
- Kvasz, L. (2016). *Princípy genetického konstruktivismu*. *Orbis scholae* (10)2, 15–46.